

PELS RIJCKEN

Managementsamenvatting advies gegevensverwerking SROI

voor René van Wilgenburg (gemeente Rotterdam) van Niels Groenhart
en Gerrit-Jan Zwenne datum 19 november 2021 inzake
Managementsamenvatting advies gegevensverwerking SROI zaaknr
11016349

---

1 Managementsamenvatting

1.1 Inleiding

1.1.1 Gemeenten in de arbeidsmarktregio Rijnmond, andere (semi-)overheidsorganisaties,

maar ook private partijen (partners) nemen in inkoopovereenkomsten een socialreturnverplichting (SR-verplichting) op. Deze strekt ertoe dat de opdrachtnemer personen met een zwakke positie op de arbeidsmarkt (kandidaten) inschakelt bij de uitvoering van de inkoopovereenkomst. Het gaat in dit advies om de verwerking van persoonsgegevens van kandidaten in het kader van de controle op de nakoming van de SR-verplichting. Hiervoor wordt het systeem WIZZR gebruikt.

1.1.2 Opdrachtnemers voeren in WIZZR met betrekking tot kandidaten in: naam, postcode,

doelgroep, bewijsstukken ten aanzien van de doelgroep, en gewerkte uren. De partners controleren aan de hand van deze gegevens of kandidaten tot de doelgroep behoren en in hoeverre de opdrachtnemers aan de SR-verplichtingen hebben voldaan. De postcode van kandidaten is voor de partners alleen van belang om inzicht te krijgen in de geografische effecten van het gebruik van de SR-verplichtingen.

1.1.3 De colleges van burgemeester en wethouders (colleges) hebben een taak ten behoeve

van de arbeidsinschakeling van bepaalde groepen van personen. Daarbij werken zij in de arbeidsmarktregio Rijnmond samen in het Werkgeversservicepunt Rijnmond (WSPR). Het WSPR heeft onder meer tot taak werkgeversdienstverlening, waaronder het bij werkgevers voordragen van passende kandidaten uit de registratie van werkzoekenden. Bij het WSPR is het Coördinatiepunt Social Return (CPSR) ingericht. Medewerkers van het CPSR ondersteunen partners bij het gebruik van WIZZR.

Sommige partners laten zich in hun relatie met de opdrachtnemers ook ondersteunen door een externe adviseur.

1.1.4 De gemeente Rotterdam heeft, in het licht van de AVG, vragen met betrekking tot: de

verantwoordelijkheidsverdeling ten aanzien van de verwerking, de grondslagen voor de verwerking en de verwerking van gezondheidsgegevens.

1.2 Verantwoordelijkheidsverdeling

1.2.1 Het ligt in de rede dat de invoer van persoonsgegevens van kandidaten in WIZZR door

de opdrachtnemer onder de verantwoordelijkheid van de opdrachtnemer valt en dat vanaf die invoer de partner verantwoordelijk is voor de verwerking van die persoonsgegevens in WIZZR. Verwerkingen door medewerkers van het CPSR ten behoeve van de gemeente Rotterdam kunnen worden beschouwd als door de gemeente Rotterdam zelf verricht (intern beheer).

1.2.2 De ondersteuning van andere partners door het CPSR kan door de medewerker van

het CPSR onder het intern beheer van die partners te brengen, bijvoorbeeld door detachering, of door de gemeente Rotterdam te positioneren als verwerker voor die partners.

1.2.3 De externe adviseur die partners ondersteunt in de relatie met opdrachtnemers kan in WIZZR alleen opvragen tot welk bedrag opdrachtnemers aan hun SR-verplichtingen hebben voldaan. Deze adviseur kan niet kennisnemen van persoonsgegevens in WIZZR. Goed verdedigbaar is dat deze adviseur geen persoonsgegevens in WIZZR verwerkt.

1.3 Grondslag voor de verwerking

1.3.1 De partners en opdrachtnemers moeten de verwerkingen, waarvoor zij de

verantwoordelijke zijn, kunnen baseren op een grondslag. Als mogelijke grondslag komen in aanmerking: toestemming, de uitvoering van een overeenkomst, de vervulling van een publiekrechtelijke taak en de behartiging van een gerechtvaardigd belang.

Toestemming

1.3.2 Wij achten toestemming als grondslag zeer risicovol omdat het onwaarschijnlijk is dat kandidaten in vrijheid toestemming kunnen geven, gelet op de negatieve (financiële) consequenties die het weigeren van toestemming zal (kunnen) hebben voor de opdrachtnemer en de afhankelijkheid van kandidaten van de opdrachtnemer.

Overeenkomst

- 1.3.3 De uitvoering van een overeenkomst als grondslag vereist dat de kandidaat partij is bij de overeenkomst en dat de verwerking noodzakelijk is om die overeenkomst uit te voeren. Omdat opdrachtnemers kandidaten ook kunnen inschakelen zonder de verwerking achten wij de uitvoering van de overeenkomst waarmee de opdrachtnemer de kandidaat inschakelt als grondslag zeer risicovol.

Publiekrechtelijke taak colleges

- 1.3.4 De colleges hebben op grond van de Participatiewet tot taak (re-integratietaak) om individuele ondersteuning te bieden bij de arbeidsinschakeling van de doelgroep van die taak. De SR-verplichting kan naar onze mening niet worden aangemerkt als een vorm van dergelijke individuele ondersteuning.
- 1.3.5 Geredeneerd kan worden dat de SR-verplichting een afspraak is met werkgevers om personen die tot de doelgroep van de re-integratietaak behoren en die de colleges voordragen via het WSPR, bij de arbeid in te schakelen, waarbij de colleges die personen zo nodig ondersteuning bieden. Betoogd kan worden dat de Participatiewet steun biedt aan deze redening. Daarvan uitgaande is verdedigbaar dat de colleges daarmee een publiekrechtelijke taak hebben die kan dienen als grondslag voor de verwerking van persoonsgegevens van kandidaten ter controle op de naleving van de SR-verplichting. Wij plaatsen daarbij de kanttekening dat de SR-verplichting slechts met enige moeite onder de re-integratietaak te brengen is, wat het kwetsbaar maakt. In het geval deze redenering wordt gevolgd verdient het aanbeveling dat in de Participatieverordening wordt opgenomen dat het college de SR-verplichting bij de uitvoering van haar re-integratietaak inzet en ook op de naleving daarvan toeziet.
- 1.3.6 Het ligt in de rede dat het verwerken van de naam en doelgroep van de kandidaten en de door kandidaten gewerkte uren ter controle op de naleving van de SR-verplichting noodzakelijk is. Ten aanzien van de bewijsstukken dat een kandidaat tot de doelgroep behoort is van belang dat gegevens die niet nodig zijn voor de controle worden weggelaten.
- 1.3.7 Het ligt voor de hand dat de SR-doelgroepen niet ruimer zullen kunnen zijn dan de personen tot wie de re-integratietaak respectievelijk de werkgeversdienstverlening door het WSPR zich uitstrekt. Dit geldt zowel wat betreft de categorieën van personen, als het geografisch bereik van de SR-verplichting. Volledigheidshalve wijzen wij erop dat vanuit aanbestedingsrechtelijk perspectief het geografisch beperken van de SRdoelgroepen risicovol kan zijn.

Grondslag gerechtvaardigd belang niet bruikbaar voor gemeenten

- 1.3.8 Overheidsinstanties kunnen zich bij de uitvoering van hun taken niet baseren op de grondslag van het gerechtvaardigd belang. Wij achten het risico groot dat de colleges hun gegevensverwerking niet op de grondslag van het gerechtvaardigd belang kunnen baseren, omdat zij een taak hebben met betrekking tot de arbeidsinschakeling van personen met een zwakke positie op de arbeidsmarkt.

- 1.3.9 Dit risico bestaat niet voor andere partners die wel overheidsinstanties zijn maar die geen taken hebben met betrekking tot arbeidsinschakeling. Niet uitgesloten kan evenwel worden dat geen enkele overheidsinstantie gegevensverwerking in het kader van de SR-verplichting op de grondslag van het gerechtvaardigd belang kan baseren, omdat de SR-verplichting in feite als taak van algemeen belang kwalificeert.

Grondslag gerechtvaardigd belang voor anderen dan gemeenten

- 1.3.10 Rechtmatige verwerking op deze grondslag vereist: een gerechtvaardigd belang van de verantwoordelijke of een derde, dat de gegevensverwerking noodzakelijk is voor de behartiging daarvan, en dat de belangen en rechten van de betrokkene niet prevaleren.

- 1.3.11 Wij achten goed verdedigbaar dat de andere partners dan gemeenten en de opdrachtnemers een gerechtvaardigd belang hebben. Dit belang is voor zowel die partners als de opdrachtnemers het algemeen maatschappelijk belang bij de arbeidsinschakeling van de SR-doelgroepen. Opdrachtnemers hebben ook een bedrijfsmatig belang om in aanmerking te kunnen komen voor opdrachten waaraan een SR-verplichting is verbonden en om aan die SR-verplichting te kunnen voldoen.

- 1.3.12 Het ligt in de rede dat het verwerken van de naam en doelgroep van de kandidaten en de door kandidaten gewerkte uren ter controle op de naleving van de SR-verplichting noodzakelijk is. Ten aanzien van de bewijsstukken dat een kandidaat tot de doelgroep behoort is van belang dat gegevens die niet nodig zijn voor de controle worden weggelaten. Omdat de partners de verwerking niet baseren op een taak, geldt hier geen beperking van de SR-doelgroepen tot de doelgroepen van een taak van de partners.

- 1.3.13 Het komt vervolgens aan op een afweging van het gerechtvaardigd belang van de partners en opdrachtnemers tegen de belangen en rechten van de kandidaten. Bij gebrek aan precedents kunnen wij deze slechts beoordelen aan de hand van algemene inzichten en uitgangspunten. Op grond van die algemene inzichten en uitgangspunten zijn wij van mening dat een beroep op het gerechtvaardigd belang pleitbaar is, maar dat er terdege rekening mee moet worden gehouden dat de belangen en rechten van kandidaten zwaarder wegen.

Verwerking van de postcode

- 1.3.14 Wij veronderstellen dat inzicht in de geografische effecten van de SR-verplichtingen voor de partners van belang is, bijvoorbeeld om beslissingen te nemen over de inzet en over de concrete invulling daarvan. Dan is goed verdedigbaar dat de partners en opdrachtnemers ook het verwerken van de postcode kunnen baseren op de grondslag waarop zij de verwerking ter controle van de naleving van de SR-verplichting baseren. Wij adviseren te volstaan met een deel van de postcode, zoals alleen de vier cijfers. Ook adviseren wij dat partners onderling alleen geaggregeerde informatie over de geografische effecten uitwisselen.

1.4 Gezondheidsgegevens

- 1.4.1 Ervan uitgaande dat ziekte of handicap een voorwaarde is om tot de doelgroepen WIA/WAO, Wajong, WSW en Wet banengarantie te kunnen behoren, is het gegeven dat een kandidaat tot één van die doelgroepen behoort een gezondheidsgegeven. Verwerking daarvan vereist dat het verbod op het verwerken van gezondheidsgegevens is opgeheven voor de partners en de opdrachtgevers.
- 1.4.2 Een zwaarwegend algemeen belang op grond van Unierecht of nationaal recht kan dienen als grond voor opheffing van het verbod om gezondheidsgegevens te verwerken. Nederland heeft het Verdrag van New York inzake de rechten van personen met een handicap geratificeerd. Hierin is het recht op participatie van arbeidsbeperkten op gelijke basis als anderen, erkend. Het belang van arbeidsparticipatie van arbeidsbeperkten blijkt ook uit de Participatiewet en de Wet banenafpraak. Hierin zijn goede argumenten te vinden om te betogen dat de verwerking van gezondheidsgegevens om te controleren of een kandidaat tot één van de SR-doelgroepen behoort noodzakelijk is voor een algemeen zwaarwegend algemeen belang. Een beroep op het zwaarwegend algemeen belang zal niet zonder risico's zijn, omdat deze grond voor opheffing van het verbod om bijzondere persoonsgegevens te verwerken nog niet is uitgekristalliseerd.
- 1.4.3 Ook de re-integratie van kandidaten kan, op grond van artikel 30, eerste lid, aanhef en onder b, UAVG, dienen als grond voor opheffing van het verbod om gezondheidsgegevens te verwerken. Deze grond is van toepassing op opdrachtnemers die werkgever van kandidaten zijn en van de partners alleen op colleges die hun verwerking baseren op hun re-integratie taak. Onzeker is daarbij of de vaststelling of een kandidaat tot een SR-doelgroep behoort noodzakelijk is voor de re-integratie, als bedoeld in artikel 30, eerste lid, aanhef en onder b, UAVG. Daarvoor is wel een aanwijzing te vinden in de parlementaire geschiedenis van de Wet banenafpraak.
- ## 1.5 Advies
- 1.5.1 Gelet op het voorgaande adviseren wij dat de colleges hun verwerking baseren op hun re-integratietaak en dat de andere partners en de opdrachtnemers hun verwerking baseren op de grondslag van het gerechtvaardigd belang.
- 1.5.2 Uit ons advies volgt dat de verwerking niet zonder meer in het raamwerk van de AVG te vatten is. Daartoe is op onderdelen tenminste de nodige argumentatie vereist. Wij adviseren daarom een Data Protection Impact Assessment (DPIA) uit te voeren. Een DPIA is een geschikt instrument om die argumentatie te documenteren. Dit kan van belang zijn bij eventueel onderzoek door de Autoriteit persoonsgegevens. Een DPIA dwingt ook tot een toets aan de overige eisen die de AVG stelt.